

Naslov projekta: **Pozavarovalni model za primer brezposelnosti v EU: modelska simulacija ohranjanja števila zaposlenih (Z5-1878)**

Vrsta projekta: podoktorski projekt

Financer: [Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije \(ARRS\)](#)

Višina sofinanciranja: 1700 letnih raziskovalnih ur cenovne kategorije B

Vodja projekta: [doc. dr. Aleš Trunk \(36490\)](#)

Raziskovalna organizacija: MFDPS (2711)

Trajanje: 1. 9. 2019 – 31. 1. 2022

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Vsebina projekta (povzetek):

EU še posebej v obdobju recesije potrebuje mehanizme, ki delujejo kot samodejni stabilizatorji. Glede na številne sporazume in pogodbe znotraj EU, v katerih se poudarjata solidarnost ter socialna in ekonomska povezanost, bi bil pozavarovalni sistem za primer brezposelnosti v EU (PSBEU) dobra rešitev tako za zmanjšanje asimetričnih finančnih in ekonomskih šokov kot tudi za ekonomsko povezovanje med članicami. Po letu 2008 je prišlo do povečanja razlik v stopnji brezposelnosti med državami EU in po starostnih skupinah. Boeri in Jimeno (2016) trdita, da je razlog za nastanek teh razlik povezan z institucijami trga dela, sploh če poštujemo interakcije slednjih z obsegom in naravo šokov v okviru velike recesije in dolžniške krize evroobmočja. Avtorja razpravljata tudi, da bi EU z uvedbo takega pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti dobila prvo skupno institucijo. Trdita, da EU brez skupnih institucij ne more biti federacija držav, kot so to npr. ZDA.

V EU bi bilo smotrno vpeljati pozavarovalni sistem za primer brezposelnosti. PSBEU – kot pomoč državnemu zavarovanju za primer brezposelnosti – bi kril izdatke, povezane s povečanjem brezposelnosti, po drugi strani pa bi v državnih proračunih ostalo več denarja za stabilizacijo državnih gospodarstev v recesiji. Avtorji že izvedenih raziskav (Buti idr. 2002; Dullien 2012; Epaulard 2014; Evropska komisija 2014) ugotavljajo, da pozavarovalni sistem

za primer brezposelnosti neposredno vpliva na raven potrošnje, saj povečuje dohodke brezposelnih, v krizi pa tudi ublaži padec proizvodnje. V evroobmočju so nujne institucionalne reforme, saj monetarna unija na nacionalni ravni zmanjšuje obseg makroekonomskih stabilizacijskih politik. Članice EU za omilitev recesije namreč niso uporabile fiskalne politike, pozavarovalni sistem za primer brezposelnosti, ki deluje kot samodejni stabilizator, pa bi dosegel ravno to. Menimo, da se zaradi recesije krepi potreba o samodejnem stabilizatorju.

Namen raziskave je preučiti možnosti vzpostavitve PSBEU ter zasnovati in testirati model PSBEU. Modelsko simulacijo bomo izvedli s uporabo različnih parametrov. Z raziskavo želimo preučiti, ali bi pozavarovalni sistem za primer brezposelnosti prispeval k stabilnosti in učinkovitosti članic EU in s tem tudi celotne EU ter kakšno vlogo bi imel kot samodejni stabilizator in pri ohranjanju števila zaposlenih.

Osnova modela izhaja iz doktorske disertacije kandidata, znotraj katere je bilo ugotovljeno (Trunk, 2018):

- heterogenost držav v EU (različne dinamike gospodarske rasti in brezposelnosti) omogoča vzpostavitev PSBEU. Različne značilnosti držav so pomembne za delovanje PSBEU, ki temelji prav na heterogenosti. Analizirali smo prejemke in izdatke EU 20 (obdobje 2003-2013) in ugotovili, v katerih državah je zastavljeno uravnoteženo zavarovanje za primer brezposelnosti,
- PSBEU bi prispeval k boljšemu varovanju dohodka z neposrednim vplivom na dohodke brezposelnih in bi hkrati deloval kot samodejni stabilizator gospodarstva,
- v ZDA pozavarovalni sistem za primer brezposelnosti vpliva na razvoj tveganih panog, saj tak sistem zagotavlja določeno mero gotovosti. Delavci se zato lažje odločajo za delovna mesta z visoko plačo in visokim tveganjem brezposelnosti, vzporedno pa sistem podjetjem omogoča ustvarjanje kakovostnih delovnih mest z visoko plačo in večjim tveganjem brezposelnosti.

Z modelsko simulacijo in z oceno delovanja modela, s katerim bomo simulirali delovanje PSBEU, bomo dosegli namen raziskave. Nadgradili bomo obstoječi model PSBEU (Trunk, 2018), kjer bodo bistvene spremembe: (i) daljše obdobje preučevanja; (ii) večje število vključenih držav v PSBEU in (iii) preučitev dodatnega vidika – vpliv PSBEU na ohranjanje števila zaposlenih.

Temeljni cilji raziskovalnega projekta so:

1. preučiti in predstaviti sisteme zavarovanja za primer brezposelnosti v EU;
2. predstaviti teoretični pregled zavarovanj za primer brezposelnosti v EU;
3. predstaviti in analizirati delovanje pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti v ZDA;
4. utemeljiti potrebo po vzpostavitvi PSBEU kot samodejnega stabilizatorja;
5. raziskati trg dela v EU in ugotoviti, za koliko delovnih mest bi se povečala zaposlenost v primeru obstoja PSBEU
6. preučiti prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti v EU;
7. zasnovati model pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti v EU;
8. simulirati in oceniti delovanje pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti v EU ob različnih parametrih (obdobju pokritosti, višini nadomestila in prispevkov);
9. raziskati trg dela v EU in ugotoviti, za koliko delovnih mest bi se povečala zaposlenost v primeru obstoja PSBEU
10. oblikovati priporočila za oblikovanje učinkovitega modela pozavarovalnega sistema za primer brezposelnosti v EU.

Organiziranost projekta (faze):

Obdobje (meseči)	Aktivnost	Cilji	Rezultati
1.-3.	Pregled literature in baz podatkov	I., II., III.	
4.-6.	Pregled literature in baz podatkov	I., II., III.	Oddaja prvega članka v objavo
7.-9.	Obdelava (čiščenje) baz podatkov	IV.	
10.-12.	Urejanje baz podatkov (priprava na simulacijo)	V., VI.	
13.-15.	Zasnova modela/ ov testiranje vhodnih-izhodnih spremenljivk	VII.	Oddaja drugega članka v objavo
16.-18.	Modelska simulacija	VIII:	Organizacija raziskovalnega seminarja v Sloveniji; Organizacija posebne sekcije na mednarodni znanstveni konferenci MakeLearn&TIIM; potencialna izdaja Special issue v znanstveni reviji
19.-21.	Analiza rezultatov	IX.	
22.-24.	Kočno poročilo	X.	Oddaja tretjega članka v objavo; Priporočila oblikovalcem politike; Znanstvena monografija; Končno poročilo